

NOTAT
JF. SPM. 18 ALM. DEL FRA EUROPAUDVALGET

2. december 2009
J.nr. 3401/1001-1201
Ref. hre/kle

Regelgrundlaget

Regelgrundlaget for tilladelsen til selskabet Nord Stream AG til at anlægge den del af de to parallelle naturgasrørledninger Nord Stream som går ind over dansk havområde i Østersøen, øst og syd for Bornholm, er Kontinentalsokkeloven. (Lovbekendtgørelse nr. 1101 af 18. november 2005, om kontinentalsoklen som ændret ved Lov nr. 548 og lov nr. 1400 af 27. december 2008).

Ifølge § 4 i Kontinentalsokkeloven kræver nedlæggelse af rørledninger til transport af kulbrinter på dansk kontinentalsokkelområde tilladelse meddelt af transport og energiministeren (nu klima- og energiministeren). Adgangen til at give tilladelse er delegeret til Energistyrelsen.

For så vidt angår rørledninger, som transporterer kulbrinter indvundet uden for dansk område, er der med hjemmel i Kontinentalsokkeloven og statens højhedsret over søterritoriet fastsat særlige bestemmelser om transitrørledninger som Nord Stream rørledningen i bekendtgørelse nr. 361 af 25. april 2006 om visse rørledningsanlæg til transport af kulbrinter på søterritoriet og på kontinentalsoklen. Desuden er der med hjemmel i Kontinentalsokkeloven fastsat regler om miljøvurdering af bl.a. sådanne rørledningsprojekter i bekendtgørelse nr. 884 af 21. september 2000 om miljømæssig vurdering (VVM) af projekter til indvinding af kulbrinter og til etablering af rørledninger på dansk søterritorium og kontinentalsokkelområde.

Denne lovgivning regulerer de fleste aspekter vedrørende Nord Stream rørledningerne på dansk område. Denne regulering giver også mulighed for at fastsætte en række vilkår i en tilladelse til at nedlægge en rørledning.

Herudover kommer særlovgivning på en række andre områder om f. eks skibsfart, fiskeri og museumsgenstande.

Kontinentalsokkelovens § 4 er implementering af visse bestemmelser i FN's Havretskonvention. (United Nations Convention on the Law of the Sea af 10. december 1982). Alle lande omkring Østersøen har tilsluttet sig denne konvention.

I artikel 79 i konventionen fastsættes, at:

1. Alle stater er berettiget til at udlægge undersøiske kabler og rørledninger på kontinentalsoklen i overensstemmelse med denne artikel.

2. Med forbehold af sin ret til at træffe rimelige foranstaltninger med henblik på efterforskning af kontinentalsoklen, udnyttelse af dens naturlige ressourcer og forebyggelse, begrænsning og kontrol af forurening fra rørledninger, må kyststaten ikke hindre udlægning eller vedligeholdelse af sådanne kabler eller rørledninger.

3. Linjeføringen for udlægningen af sådanne rørledninger på kontinentalsoklen skal godkendes af kyststaten.

Begrundelserne for tilladelsen

Som det fremgår af ovenstående, så er Danmark forpligtet af Havretskonventionen til at give tilladelse til nedlæggelsen af Nord Stream rørledningerne på dansk havområde. Det fremgår ligeledes, at Danmark har en ret til at varetage de nationale interesser i naturressourcerne og reduktion af og kontrol med forurening fra rørledningen. Det er ikke alene en ret for landene at varetage miljøinteresser, det er også en pligt. I kapitel 12 i konventionen er der fastsat regler, som forpligter de lande, som har tilsluttet sig konventionen, at beskytte havmiljøet.

I kapitel 12 fastsættes bl.a.:

“Artikel 197. Staterne skal direkte eller gennem kompetente internationale organisationer på global og, efter behov, regional basis samarbejde om formulering og udarbejdelse af internationale regler, normer og anbefalede fremgangsmåder og procedurer, som er forenelige med denne konvention, for beskyttelse og bevarelse af havmiljøet og under hensyntagen til karakteristiske regionale særpræg.”

For Østersøen gælder flere sæt internationale regler som varetager sådanne hensyn. Der kan nævnes Østersø Konventionen om beskyttelse af det marine miljø i Østersøen. Alle ni østersølande og EU har tilsluttet sig konventionen. Østersø Konventionen er gennemført i dansk lovgivning i havmiljøloven.

EU har også tilsluttet sig Espoo Konventionen om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne og Århus Konventionen om adgang til oplysninger, offentlighedens medvirken og klageadgang på miljøområdet og gennemført reglerne via EU's VVM-direktiv (direktiv om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet). Andre internationale regelsæt på miljøområdet er Natura 2000 direktiverne (Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiverne,) og Ramsar-konventionen om Beskyttelse af Vådområder.

De nævnte direktiver er implementeret i Kontinentalsokkeloven og ved bekendtgørelse nr. 884 af 21. september 2000 om miljømæssig vurdering af projekter til indvinding af kulbrinter og til etablering af rørledninger på danske søterritorium og kontinentalsokkelområde.

Af andre internationale reguleringer, som gælder for Østersøen kan som eksempel nævnes at den Internationale Maritime Organisation (IMO) har udvalgt Østersøen som et havområde, der skal beskyttes særligt mod belastning som følge af forurening fra skibstrafik og der er andre internationale reguleringer som regulerer fiskeriet i Østersøen.

Energistyrelsen har i samarbejde med en række andre danske myndigheder: Miljøstyrelsen, By- og Landskabsstyrelsen, Søfartsstyrelsen, Farvandsvæsenet, Søværnets Operative Kommando, Kulturarvsstyrelsen, Vikingeskibsmuseet og Fiskeridirektoratet behandlet Nord Streams AGs ansøgning om tilladelse, og fundet på hvert af disse myndigheders område, at den opfylder kravene til, at der kan gives tilladelse.

Det er Energistyrelsens vurdering, at styrelsen på den baggrund er forpligtet i medfør af Havretskonventionens artikel 79 til at give tilladelse til etablering af Nord Stream rørledningen, sådan som det fremgår af Energistyrelsens tilladelse af 20. oktober 2009.

Energistyrelsen vil i øvrigt gøre opmærksom på, at den svenske regering ligeledes har givet udtryk for at der er en forpligtelse til at give tilladelse, såfremt ansøger har opfyldt kravene til at få tilladelse. Dette skete bl.a. i forbindelse med at den svenske regering den 5. november 2009 gav sin tilladelse til den delstrækning, som skal nedlægges på svensk havområde.